

Чорна І.В.

*кандидат біологічних наук,
Інститут післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області*

Татарин О.М.

*вчитель біології та хімії Глиницького ЗНЗ I–II ступенів,
спеціаліст вищої категорії*

СКРАЙБІНГ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

У теперішній час розвиток суспільства зумовлений надзвичайно великим впливом на нього інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), які проникають у всі сфери людської діяльності, зокрема і в освітній процес. Останні три роки проводиться змішане навчання в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) спочатку у зв'язку з епідемічною ситуацією, а тепер через введенням воєнного стану, саме тому в даний час невід'ємною частиною освітнього процесу стала комп'ютеризація освіти. Тепер в нашій країні йде становлення нової системи освіти, яка спрямована на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Такі процеси призводять до істотних змін в педагогічній теорії й практиці освітнього процесу, які супроводжуються внесенням коректив у зміст технологій навчання. Саме комп'ютерні технології вже стали невід'ємною частиною освітнього процесу, які дають нові можливості та значно підвищують ефективність процесу навчання. Сучасний педагог не залежно, який предмет він викладає в закладі освіти має володіти інформаційно-цифровою компетентністю для сприяння входження здобувача освіти в інформаційне суспільство. Тому рівень комп'ютеризації разом з кадровим і методичним забезпеченням освітнього процесу є вирішальним показником оцінювання дієздатності сучасного закладу освіти. Враховуючи, це сучасний вчитель має добре володіти сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, які він має вдало використовувати на своїх уроках. Зараз існує дуже багато

електронних ресурсів, які вчитель може використовувати на своїх уроках для мотивації учнів на уроках та кращого запам'ятовування матеріалу, який вивчається. Розглянемо ресурси, які дозволяють візуалізувати навчальний матеріал, адже у сучасної молоді основу «образу світу» складають не стільки поняття, скільки смислові образи, створювані за допомогою візуального мислення. Завдяки використанню нових методів і прийомів візуалізації в роботі з інформацією урок стає насиченим та цікавим для здобувачів освіти [1]. Серед таких методів популярності набуває скрайбінг, адже для кращого розуміння матеріалу і запам'ятовування інформації потрібно одночасно задіяти різні органи чуття: слух, зір [2].

Технології скрайбінгу дозволяють створювати відеоролики, які швидко зацікавлюють здобувачів освіти і довгий час утримують їх увагу через ефект присутності, адже створюється відчуття в них, що історія створюється на їх очах. Скрайбінг – це інноваційна технологія, за допомогою якого можна привернути увагу аудиторії, надати їй додаткову інформацію та виділити головні аспекти теми. Технологія скрайбінгу почала останнім часом широко використовуватися в освітньому процесі, але більшість вчителів не вміють працювати з електронними ресурсами, які допомагають створювати скрайбін-презентацію чи відеоскрайбінг, саме тому слід підвищувати кваліфікацію учителів та впроваджувати відповідні теми та спецкурси для педагогів.

В залежності від форм залучення наочності виділяють такі різновиди скрайбінгу:

- мальований (зроблені від руки схеми та малюнки на певній поверхні);
- аплікаційний (на відповідний фон клеять чи просто накладають вже готові малюнки або зображення).
- магнітний (саме зображення прикріплюються на відповідній поверхні за допомогою магнітів);
- фланелеграфний (готові малюнки закріплюються до якоїсь ворсистій поверхні завдяки липучкам);
- скрайбінг «комп'ютерний» – створюється з використанням онлайн-ресурсів або спеціальних комп'ютерних програм [1; 3].

Розрізняють такі різновиди візуалізації:

– *скрайбінг-фасілітація* – це вид візуалізації під час розповіді, що супроводжується схематичними зображеннями, відповідними графіками чи діаграмами у реальному часі. Саме такий формат візуалізації використовується вчителями на уроках найчастіше;

– *відеоскрайбінг* – це недовгі та яскраві відеопояснення з тієї чи іншої теми, які супроводжуються схематичними зображеннями, класичним прикладом такої візуалізації є наприклад: подача інформації на таких youtube-каналів як «Науцпок» та «Цікава наука» тощо.

Для того щоб створити скрайбінг-презентацію, необхідно врахувати такі основних аспекти:

1) навички візуалізації – адже саме скрайбінг може перетворити відповідні тези презентації на слова та образи, саме тому не обов'язково вміти малювати, головне – зрозуміти, як правильно замінити слова на необхідні символи, образи;

2) вміння працювати зі схемами – скрайбер повинен вміти наочно продемонструвати свою думку у вигляді відповідних схем та графіків, діаграм, при цьому організувати всі схеми у формі цілісного та структурованого образу;

3) вміння спілкуватися з аудиторією – саме донести до слухачів головну думку та тему уроку, і в такий спосіб доповідач має залучити їх до процесу обговорення [4].

Використання скрайбінгу є найефективнішим під час вивчення нової теми, так учні зацікавляться різноманітними графічними образами та зображеннями, які пов'язані безпосередньо з новим навчальним матеріалом уроку, при цьому учні запам'ятовують основні поняття та терміни.

Скрайбінг в даному випадку виступає зручним інструментом не тільки для пояснення нового навчального матеріалу, але несе також інноваційність та привабливість цієї технології дає змогу на її основі організувати самостійну роботу. Використовуючи відеоскрайбінг на своїх уроках, зокрема на уроках біології, хімії та природознавства діти стають більш мотивовані, їм цікаво слухати навчальний матеріал, учні в очікуванні, а що ж буде далі. Матеріал подається для дітей в незвичні для них формі, саме тому їм цікаво. Сучасне молоде покоління сприймає інформацію через певні образи, вони не запам'ятовують великий обсяг інформації (тексту), тому

використання скрайбінгвідео на уроках сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Зокрема, учням також стає цікаво, як створити такі відео і вони активно долучаються до такої роботи.

Отже, до створення відеоскрайбінгу можна залучити і здобувачів освіти:

– індивідуальна робота учнів, пов'язане з створенням власної скрайб-презентації чи відеоскрайбінгу як домашнє завдання;

– роботу в групах для створення та обговорення скрайбу, при цьому розвивається креативне мислення, асоціативна пам'ять, творчість.

Отже, підсумовуючи вище сказане, схарактеризуємо переваги і недоліки скрайбінгу (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки застосування скрайбінгу під час викладання природничих дисциплін

Переваги	Недоліки
унікальність і привабливість цієї технології	великі часові витрати на створення скрайбу (написання сценарію, озвучування, зйомка та монтаж відео або освоєння електронного ресурсу);
сприяє підвищенню пізнавального інтересу учнів	вимогливість до підготовленості вчителя у технологічному плані (уміння використовувати відповідні програмні засоби, з такими приладами як відеокамера, мікрофон тощо);
компактність і образність подачі інформації	художньо-естетичному все ж таки результат має бути художньо привабливим і задовольняти принаймні загальним вимогам естетики
краще засвоєнню й запам'ятовуванню навчального матеріалу	

Отже, під час впроваджені будь-яких форм візуалізації навчальної інформації необхідно врахувати когнітивні особливості сучасного покоління учнів. Сучасні здобувачі освіти потребують цікавого та яскравого подання навчального матеріалу. Матеріал має подаватися у такому вигляді, який найбільш зручний для його розуміння, сприйняття, а також для засвоєння та запам'ятовування. Саме тому використання сучасних технологій візуалізації в навчальному процесі,

зокрема скрайбінгу створює передумови для підвищення, як якості так і результативності навчання здобувачів освіти в ЗЗСО. Тому сучасний вчитель має розуміти, у якому вигляді краще подати інформацію та володіти сучасними технологій візуалізації, особливо це стосується освоєння електронних ресурсів (програм) під час дистанційного чи змішаного навчання в ЗЗСО.

Список використаних джерел:

1. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Скрайбінг-презентація як засіб підвищення ефективності освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 72. № 4. С. 67–80.
2. Безуглий Д. С. Технології візуалізації навчального матеріалу у фаховій підготовці сучасного вчителя. *Вісник Черкаського університету*. 2016. № 11. С. 48–52.
3. Білоусова Л. І., Житеньова Н. В. Візуалізація навчального матеріалу з використанням технології скрайбінг у професійній діяльності вчителя. *Фізико-математична освіта (ФМО)*. 2016. Випуск 1(7). С. 39–47.
4. Сидорчук Н. Г. Скрайбінг: інновації та традиції аудіовізуальної підтримки навчального процесу. *Креативна педагогіка* [наук.-метод. журнал] / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, 2016. Вип. 11. С. 57–64.